

Til umsagnar vegna breytinga á lögum um fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir

Dagsetning: 13.7.2023

Umsagnaraðilar: Velferðarþjónusta sveitarfélagsins Árborgar

Viðtakandi: Félags- og vinnumarkaðsráðuneytið

Efni: Umsagnir vegna breytinga á lögum um fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir

Þann 22.6.2023 birtust drög að breytingum á lögum um fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, lagt er til að bæta við lögin ríkari reglugerðarheimildum svo ráðherra sé heimilt að kveð með nánari hætti á um ýmis atriði laganna og þá helst að því sem snýr að þjónustu og atvinnumála fatlaðs fólks. Sveitarfélagið Árborg vill koma með ábendingar og umsagnir vegna þessa breytinga.

1. Aðstoðarmannakort- talað er um í skjalinu um áform til lagasetningu að það sé til skoðunar hvort lögfesta eigi aðstoðarmannakort eða kveða á um þau í reglugerð. Umsagnaraðilar telja að jafnræðis sé ekki gætt ef kveðið er á um slík kort í stað þess að lögfesta. Jafnframt væri gott að fá upplýsingar um hvort þessi kort ættu að gilda á milli sveitarfélaga. Auk þess veltum við því fyrir okkur hvernig málum eigi að vera háttáð þegar um einkarekna viðburði er um að ræða? Starfshópurinn nefnir ferðasjóð fyrir fatlað fólk, mikilvægt að fá frekari upplýsingar hvernig sá sjóður ætti að vera, hver heldur utan um hann, hver fjármagnar hann og verkferlar hvernig sótt er í sjóðinn og skilyrði hans.
2. Auka þarf menntunartækifæri fatlaðs fólks og það hafi möguleika á viðeigandi atvinnu eftir að menntun er lokið. Tryggja þarf viðeigandi aðgang og tækifæri að öllum þáttum sem snúa að náminu og félagslega hluta námsins. Auk þess væri nauðsynlegt að festa störf þroskaþjálfar í framhaldsskólum landsins, sér í lagi þar sem verið er að auka við og efla starfsbrautir.
3. Jafnframt má benda á að einstaklingar sem vinna á vinnustofum eða í hæfingu fá ekki greidd laun fyrir og greiða ekki í stéttarfélag líkt og aðrir í atvinnulífinu og eiga því ekki rétt á t.d. styrkjum vegna sálfræðiþjónustu, íþróttastyrkja og jafnvel afnot af sumarhúsum. Styrkja ætti stóðir Vinnuálastofnunar sem sér um atvinnumál fatlaðs fólks. Fögnum því að starfshópurinn leggji til að sett verði reglugerð um fjölgun starfa fyrir fatlað fólk hjá hinu opinbera og sveitarfélögum. Rætt er um atvinnusmiðjur í skýrslunni og fögnum við þeirri hugmynd, vonum að slíkar smiðjur verði einnig á landsbyggðinni. Fögnum því að verið sé að endurskoða útfærslu fyrir atvinnu með stuðningi.
4. Við fögnum því að í skýrslu starfshópsins um heildarendurskoðun laga nr. 38/2018 sé útfærsla á aukningu íbúða fyrir fatlað fólk, tillaga eitt hjá starfshópnum er að gerð verði fimm ára áætlun til að leggja niður herbergjasambýli. Gott er að heyra að lagt er til viðbótarframlag til HMS við þessa vinnu. Við vonumst til að þessi áætlun standist því ítrekað hefur verið settar fram áætlanir er varðar þetta sem framlengjast.
5. Bregðast þarf sem fyrst við því að ungt fólk dvelji inn á hjúkrunarheimilum og útbúa viðeigandi heimili eða viðeigandi stuðning heim. Á þetta bæði við um ungt fólk sem fatlast vegna slysa, fá heilabilunarsjúkdóma snemma á lífsleiðinni eða annarra ástæðna. Hugmynd sem kemur fram í

skýrslunni með sameiginlegt átaks á vegum heilbrigðis- og félagsþjónustu er góð og enn betra væri ef þessi vinna væri tímasett.

6. Varðandi NPA samninga leggur starfshópurinn til í skýrslunni að félagsþjónusta sveitarfélaga tryggi þetta eftirfylgd með þjónustunni fyrstu 12 mánuði samningstímans. Er gerð aukning á fjármagni fyrir sveitarfélög til að sinna frekari eftirfylgni? Mikilvægt er að vinnan við uppfærslu á reglugerð vegna NPA sé unnin hratt og örugglega. Sveitarfélagið kallar eftir skýrum leiðbeiningum fyrir verkstjóra og aðstoðar verkstjóra.
7. Jafnframt er talað um að gera verði ráð fyrir einhverjum tíma til að vinna reglugerðir og svo tíma fyrir innleiðingu. Sveitarfélagið Árborg telur mikilvægt að þessi tímar hafi skýran tímaramma og að reglur og leiðbeinandi reglur frá ríki komi samhliða lagabreytingunni.